

A Magyar Köztársaság nevében!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Harka Ödön ügyvéd (1032 Budapest, Kiscelli u. 104.) által képviselt felperesnek a dr. Nagy Ajtony Csaba ügyvéd (1037 Budapest, Montevideo u. 2/c. IV. em.) által képviselt alperes ellen vételár megfizetése iránti perében a Pest Megyei Bíróság 2007. május 24-én kelt 22.G.23.426/2006/9. számú ítélete ellen az alperes által benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 204.000 (kétszáznégyezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes üzemanyag kiskereskedelemmel, az alperes közúti teherszállítással foglalkozó gazdasági társaság.

A felperes mint forgalmazó és az alperes mint ügyfél a felperes által erre a célra alkalmazott formanyomtatványon 1999. május 13-án szerződést kötöttek. A megállapodás értelmében a felperes 800.000 forint hitelkeretet biztosított alperesnek és a felperes üzemanyag-töltő állomásain üzemanyag vásárlására felhasználható kártyákat bocsát rendelkezésére. A megvásárolt üzemanyag vételáráról felperes havonta két alkalommal számlát állít ki 15 napos fizetési

határidővel. A szerződésre irányadó egyéb általános feltételek a nyomtatvány hátoldalán kerültek feltüntetésre.

Az általános szerződési feltételek (ÁSZF) 4.5 és 4.6 pontja értelmében az ügyfél minden fizetési időpontban, határidőben köteles olyan bankszámlát fenntartani, amelyről a forgalmazó számláinak értéke automatikusan lehívható (azonnali beszedés), amennyiben pedig az ügyfél bankja nem hajtja végre a tranzakciót, a forgalmazót a ki nem fizetett összegre a számla kiegyenlítéséig a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű késedelmi kamat illeti meg. A 4.7 pont szerint teljesítés hiányában az ügyféltől járó egész összeg azonnal követelhető.

A kártyák felperes általi érvénytelenítéséről a 9. pont rendelkezik.

A 9.2. pont első fordulata azokat az eseteket sorolja fel, amikor az érvénytelenítés feltételhez, és pedig az ügyfél 8 nappal korábban történő írásbeli előzetes értesítéséhez kötött. A második fordulat azokat az eseteket rögzíti, amikor felperes a kártyákat „minden további késedelem nélkül” érvénytelenítheti. Ez utóbbi körbe tartozik egyebek mellett a „fizetés hiánya az esedékesség időpontjában”.

A 13. pont azt is rögzíti, a forgalmazó bármikor írásban módosíthatja vagy kiegészítheti a szerződés feltételeit, amelyet köteles írásban közölni az ügyféllel. Ennek megtörténtét követően az ügyfél minden további vásárlása az kártyával a szerződés új módosított feltételeinek elfogadását jelenti.

Végül a 14. pont úgy rendelkezik, a szerződésből származó vagy azzal összefüggő jogviták elbírálására kizárólag a forgalmazó székhelyén működő, illetve székhelye szerinti bíróság az illetékes.

A kártyák felhasználásával történt alperesi üzemanyag vásárlások alapján 2006. január 15-én kiállított 2006. január 31-i fizetési határidejű hét db. összesen 2.218.892 forint összegű, 2006. január 31-én kelt 2006. február 15-én esedékes ugyancsak hét db. összesen 2.611.977 forint összegű, valamint 2006. február 15-én kiállított 2006. február 28-i fizetési határidőre szóló további kilenc db. összesen 1.964.773 forint összegű felperesi számlák ellenértékét alperes nem fizette ki.

A felperes 2006. február 13-án letiltotta az alperes részére kiállított kártyákat.

A felperes megbízottja 2006. március 28-án kelt levelében felszólította alperest a felperessel szemben fennálló 6.795.642 forint számlatartozása és kamatai 5 napon belüli megfizetésére.

Az alperes 2006. március 16-i felperesnek címzett levelében a számlák kiegyenlítését azok egyidejű visszaküldése mellett megtagadta arra hivatkozással, 2006. februárjában felperes szerződésszegést követett el azzal, hogy üzemanyag

kártyáit minden előzetes írásbeli illetve szóbeli figyelmeztetés nélkül letiltotta. Ezzel súlyos anyagi és erkölcsi károkat okozott, amelyeket polgári peres eljárásban kíván érvényesíteni.

A felperes 2006. július 12-én előterjesztett keresetében alperest a Ptk. 365. §-a alapján vételár címén 6.795.642 forint, továbbá ebből a keresetben megjelölt részösszegek után és időpontoktól a kifizetésig a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű késedelmi kamat, valamint a perköltség megfizetésére kérte kötelezni.

Előadta, alperes az 1999. május 13-án létrejött szerződés alapján rendelkezésére bocsátott üzemanyag kártyák felhasználásával 2006. január és február hónapokban tőle vásárolt üzemanyag kiszámlázott ellenértékét esedékességgkor nem fizette ki. Alperes 2006. február közepéig 2.218.892 forint összegű, a szerződésben meghatározott 800.000 forint hitelkeretet jelentős mértékben meghaladó tarozást halmozott fel. Ezért 2006. február 13-án az alperes számára kibocsátott kártyákat az általános szerződési feltételekben biztosított jogával élve letiltotta.

Utalt arra is, azon magatartása, hogy az alperes időről időre újból bekövetkező fizetési nehézségei illetve késedelme ellenére korábban nem élt az általános szerződési feltételekben számára biztosított ezen lehetőséggel, nem értékelhető a szerződés ráutaló magatartással történt módosításaként, különös tekintettel arra, hogy az ÁSZF 13. pontja a szerződés általa történő módosítására írásbeli alakot írt elő. Ugyanakkor az alperesnek 2006. január 12-én küldött, 2006. január 18-án kézbesített fizetési emlékeztetőjében azt is közölte, a jövőben nem küld több fizetési emlékeztetőt, fizetési késedelem esetén az esedékességtől számított 10. napon az üzemanyag kártyákat automatikusan letiltja.

Perköltségként a kereseti illetéken felül 339.800 forint + áfa ügyvédi munkadíjra tartott igényt. Keresete alátámasztására okiratmásolatokat csatolt, köztük az 1995. május 13-án az alperessel kötött szerződést, a 2006. január 12-én kelt, alperesnek címezett fizetési emlékeztető másolatát. Ez utóbbi okirat alperes részére történt kézbesítésének igazolására postakönyv kivonatot és postai tudakozványt mellékel. Az okiratokból megállapíthatóan a felperes 2006. január 16-án ajánlási ragszámú, a felperes címére postára adott küldeményét a posta 2006. január 18-án kézbesítette a címzettnek.

Az alperes a kereset elutasítását, a felperes perköltségben marasztalását kérte.

Nem vitatta, hogy a felperestől üzemanyagot vásárolt, amelynek ellenértékét a kereset szerinti esedékességi időpontokban és összegben nem fizette ki.

Ugyanakkor állította, a szerződés teljesítése körében közte és a felperes között több éven keresztül az a gyakorlat érvényesült, hogy a kiállított számlákat felperes hozzájárulásával 30-35 napos határidővel egyenlítette ki, e határidő elmulasztása esetén felperes írásbeli fizetési felszólítást küldött részére, fizetési kötelezettségének pedig az abban megjelölt időpontig kellett eleget tennie. Ez a gyakorlat a felek szerződéses jogviszonyának részévé vált. A felek közötti szerződés hátoldalán szereplő szerződési feltételek 9. pontja a kártyák

érvénytelenítéséhez írásbeli jóváhagyást írt elő. Ezzel szemben felperes anélkül érvénytelenítette a kártyákat, hogy ezt megelőzően részére fizetési felszólítást illetve értesítést küldött volna. Felperes így megszegte a szerződésben foglaltakat, továbbá a Ptk. 4. § (1) bekezdése szerinti jóhiszeműség és tisztesség követelményét és a Ptk. 277. § (4) bekezdése szerinti együttműködési kötelezettségét, nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

Az üzemanyagkártyák érvénytelenítése időpontjában egyébként a felek jogviszonyára már a felperes új általános szerződési feltételei voltak irányadóak amelyeket alperes kérésére felperes 2006. március 22-én bocsátott rendelkezésére. Az új ÁSZF 5.b pontja a kártyák letiltására 15 napot meghaladó fizetési késedelem esetén biztosított lehetőséget. Ezzel szemben a kártyák letiltásának időpontjában a 2006. január 31-i esedékességű számlatartozásokra nézve a 15 napos határidő még nem járt le. Felperes magatartása ezen okból is szerződésbe és jogszabályba ütközik.

A felperes jogellenes, szerződésszegő magatartása következtében alperes „fuvarban lévő gépkocsijai” nem tudtak tankolni, a megrendeléseket így csak késve tudták teljesíteni. Emiatt a 800.000 forint kártérítési igényt érvényesített alperessel szemben, míg a 6.500 euró - forintra átszámítva 1.635.985 forint -, a pedig 2.500 euró - forintra átszámítva 629.225 forint - fuvardíjat nem fizetett meg részére. Ily módon alperest összesen 3.065.210 forint vagyoni kár érte, amelyet a Ptk. 318. § (1) bekezdése és 339. § (1) bekezdése alapján felperes megfizetni tartozik.

Ezen felül abból adódóan, hogy felperes szerződésszegése folytán nem tudott eleget tenni az ügyfeleivel kötött szerződésekben vállalt kötelezettségének, és emiatt sérült jó hírneve, 5.000.000 forint nem vagyoni kár is érte, amelyet a Ptk. 78. § (1) bekezdése és 84. § (1) bekezdése alapján felperes ugyancsak megfizetni tartozik. Vagyoni kártérítési igényét és nem vagyoni kártérítési igényéből 3.734.432 forintot felperessel szemben beszámítási kifogás útján érvényesít. Erre tekintettel a felperes keresete megalapozatlan.

Egyebek mellett csatolta a felperes által 2006. március 22-én részére telefax útján megküldött általános szerződési feltételeket. A bíróság felhívására továbbá kára bekövetkeztének és összegszerűségének bizonyítására csatolta a-vel, a-vel és a-vel a szerződése késedelmes teljesítésével összefüggésben folytatott levelezés anyagát. Az okiratokból megállapíthatóan a 800.00 forint kárigény bírósági úton történő érvényesítését helyezte kilátásba, a 6.500 euro fuvardíj megfizetésétől elzárkózott, a pedig úgy nyilatkozott, hogy megrendelője a szállítási késedelem miatt 6.000 euro levonást helyezett kilátásba.

Felperes vitatta az alperesi beszámítási kifogás megalapozottságát. Előadta, az alperes által csatolt általános szerződés feltételeket csak a szerződéses jogviszony megszűnése után küldte meg alperesnek, így az nem irányadó az alperessel kötött szerződésre nézve. A kártyák megsemmisítése a szerződésben foglaltaknak megfelelően történt, nem követett el szerződésszegést, erre tekintettel a beszámítási kifogás a vagyoni és nem vagyoni kár tekintetében egyaránt megalapozatlan. Utalt arra is, alperes nem vagyoni kára tekintetében semmiféle

olyan felperesi magatartást nem jelölt meg, amely a Ptk. 78. §-ának alkalmazására alapul szolgálhatna.

Az elsőfokú bíróság 2007. május 24-én kelt 22.G.23.426/2006/9. számú ítéletével alperest a felperes javára 2.218.892 forint és ezen összeg után 2006. február 1-től, továbbá 2.611.977 forint és ezen összeg után 2006. február 16-tól, valamint 1.964.773 forint és ezen összeg után 2006. március 1-től a kifizetés napjáig, a mindenkorli jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő késedelmi kamat, továbbá 815.800 forint perköltség megfizetésére kötelezte.

Az ítélet indokolása szerint a felek jogviszonyára az 1999. május 13-i szerződéskötéskor az alperes által is megismert ÁSZF rendelkezései az irányadók, tekintettel arra, hogy alperes az általa hivatkozott új ÁSZF-et a közte és felperes között fennálló üzleti kapcsolat megszűnését követően kapta meg. Egyebekben utalt arra, a kártya letiltására nézve az új ÁSZF sem tartalmazott az alperes számára kedvezőbb feltételeket. A kártyák letiltása időpontjában alperesnek a hitelkeretet meghaladó, 2.218.892 forint összegű, a 2006. január 31-i fizetési határidőn túli tartozása állt fenn, ezért a kártyák letiltása megfelelt az ÁSZF 9. pontjában foglaltaknak. Így a felperes terhére az alperessel szembeni kártérítési felelősségét megalapozó jogellenes, szerződésszegő magatartás nem volt megállapítható. Egyebekben az alperes által csatolt okiratok alapján a kár bekövetkezte,összepszerúsége nem állapítható meg. Ugyanakkor az alperes általa sem vitatottan üzemanyagot vásárolt a felperestől amelynek ellenértékét a kereset szerinti összegben és határidőben nem fizette meg. Mindezekre tekintettel a felperes keresete megalapozott, míg az alperesi beszámítási kifogás megalapozatlan.

Az ítélettel szemben az alperes fellebbezett jogi képviselő útján.

Elsősorban az ítélet hatályon kívül helyezését, a per megszüntetését és a keresetlevélnek a Fővárosi Bírósághoz történő áttételét, másodsorban az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, a kereset elutasítását, a felperes perköltségben marasztalását kérte.

Előadta, az elsőfokú bíróság jogszabálysértően hagyta figyelmen kívül eljárása során azt a körülményt, hogy a felek jogviszonyára a részére 2006. március 22-én megküldött ÁSZF az irányadó, amelynek 16. pontja a Fővárosi Bíróság kizárólagos illetékességéről rendelkezik. A perben a Pest Megyei Bíróság ezért illetékesség hiányában nem járhatott volna el, erre tekintettel a Pp. 251. § (1) bekezdése, 157. § a) pontja és 129. §-a alapján a per megszüntetésének, az elsőfokú bíróság ítélete hatályon kívül helyezésének és a keresetlevél Fővárosi Bírósághoz történő áttételének van helye.

Az ügy érdemére nézve lényegében megismételte korábbi perbeli nyilatkozatait, egyebek mellett hangsúlyozva, a kártyák érvénytelenítése során felperes megsértette a jogviszonyukra irányadó új ÁSZF 5.b pontjában foglalt rendelkezéseket. A felperes szerződésszegő és jogellenes magatartása neki kárt

okozott, amelyet beszámítási kifogás útján érvényesített. Beszámítási kifogása megalapozottságára tekintettel a kereset elutasításának van helye.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte lényegében helyes indokaira tekintettel.

A fellebbezés az alábbiak szerint megalapozatlan.

A Ptk. 198. § (1) bekezdése szerint a szerződésből kötelezettség keletkezik a szolgáltatás teljesítésére és jogosultság a szolgáltatás követelésére.

A Ptk. 200. § (1) bekezdése értelmében a szerződés tartalmát a felek szabadon állapíthatják meg. A szerződésekre vonatkozó rendelkezésektől egyező akarattal eltérhetnek, ha jogszabály az eltérést nem tiltja.

A Ptk. 205. § (1) bekezdése továbbá akként rendelkezik, a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre.

A fenti jogszabályi rendelkezésekből leszűrhető, a szerződő felek a szerződés tartalmának meghatározása körében a szerződés módosításának feltételeiről, alakszerűségéről valamint a szerződésszegés jogkövetkezményeiről is szabadon állapodhatnak meg, a szerződésből eredő jogaik illetve kötelezettségeik vizsgálata körében pedig elsősorban a szerződésben foglaltakat kell irányadónak tekinteni.

A Ptk. 365. § (1) bekezdése értelmében adásvételi szerződés esetén az eladó köteles a dolog tulajdonját a vevőre átruházni és a dolgot a vevő birtokába bocsátani, a vevő pedig köteles a vételárat megfizetni és a dolgot átvenni.

A Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja értelmében akit személyhez fűződő jogaiban megsértenek, kártérítést követelhet a polgári jogi felelősség szabályai szerint.

A Ptk. 318. § (1) bekezdése kimondja, a szerződésszegésért való felelősségre, valamint a kártérítés mértékére a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályait kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a kártérítés mérséklésének - ha jogszabály kivételt nem tesz - nincs helye.

A polgári jogi kártérítési felelősség általános feltételeiről rendelkező Ptk. 339. § (1) bekezdése szerint aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentsül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A kártérítési felelősség megállapításának feltétele tehát a kár bekövetkezése, a jogellenes, felróható magatartás és a kettő közötti ok-okozati összefüggés. Ezen feltételek bármelyikének hiánya a kártérítési felelősség megállapítását kizárta teszi.

A peres felek a közöttük 1999. május 13-án létrejött szerződésben a felperes számára lehetőséget biztosítottak a szerződés egyoldalú módosítására, ezt azonban írásbeli alakhoz kötötték.

A rendelkezésre álló adatokból kétséget kizáróan megállapítható, hogy a peres felek közötti szerződéses jogviszony fennálltának tartama alatt a szerződésben rögzített módon és alakban a felperes nem tett szerződésmódosító jognyilatkozatot. Így az alperes bankkártyájának 2006. február 13-án történt felperesi letiltása időpontjában a felek jogviszonyára az 1999. május 13-i szerződésben illetve az annak részét képező úgynevezett általános szerződési feltételekben (ÁSZF) foglaltakat kellett irányadónak tekintetni.

Az ÁSZF. 9.2. pontjának második fordulója helyes értelmezése szerint pedig a fizetési kötelezettség esedékességkori teljesítésének elmulasztása (hiánya) esetére felperest feltétel nélkül tehát az ügyfél előzetes értesítése nélkül feljogosította arra, hogy a kártyákat érvénytelenítse.

Alperesnek a kártyák letiltása időpontjában, 2006. február 13-án kétséget kizáróan megállapíthatóan 2.218.892 forint összegű 2006. január 31-én lejárt, a szerződésben rögzített hitelkeretet meghaladó tartozása állt fenn felperessel szemben. Felperes tehát a szerződés rendelkezései szerint jogosult volt a kártyák alperes előzetes értesítése nélküli letiltására. A felperes jogellenes, felróható magatartása hiányában pedig - amint arra az elsőfokú bíróság is helytállóan rámutatott - a felperessel szemben beszámítási kifogás útján érvényesíteni kívánt alperesi kártérítési igény megalapozatlan.

Azt maga az alperes sem vitatta, hogy felperestől a kereset szerinti összegben üzemanyagot vásárolt, amelynek ellenértékét nem fizette ki. Mindezeket figyelembe véve helytálló az elsőfokú bíróság alperest a kereset szerint marasztaló ítélete.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján alperest kötelezte a felperest a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alkalmazásával megállapított, az áfát is magában foglaló ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltsége megfizetésére.

Budapest, 2008. március 6.

. Rózsa Éva s. k.
a tanács elnöke

Dr. Felker László s. k.
előadó bíró

Dr. Rutkai Éva s. k.
bíró

A kiadmány hitelül:
Kiss Sándorné
tisztviselő